

Kleine koude oorlog

Martin Koomen
Martin Koomen

Martin Koomen

KLEINE KOUDE OORLOG

[Uitgeverij De Rode Kamer | Haarlem](#)

Introductie

In 1985, het jaar van de Elfstedentocht en van het eerste kabinet Lubbers, stuurt de Binnenlandse Veiligheidsdienst een nogal ongewone geheim agent naar het noorden van het land. Een gevaarlijke missie, want de grenslijn Leiden-Utrecht-Twente maakt deel uit van het IJzeren Gordijn.

Daarboven ligt al 40 jaar de griezelige eenpartijstaat die zich Volksrepubliek Nederland durft te noemen.

Kleine koude oorlog is een spannend verhaal over moord, spionage en een liefde die onmogelijk lijkt. Het speelt zich af in een werkelijkheid die had kunnen bestaan. Op originele wijze is hier de vaderlandse geschiedenis herschreven.

Door zijn veelgeprezen *Portland*-reeks (vier keer genomineerd voor de Gouden Strop) verwierf **Martin Koomen** zich een reputatie als auteur van thrillers met satirische ondertonen.

De persreacties op Bloed op het Binnenhof bevestigen eens te meer het bijzondere van zijn methode:

‘Koomen kan lekker schrijven en heeft humor’. (Mieske van Eck in Brabants Dagblad)

‘Spannend en amusant. Een lichtvoetige en uiterst onderhoudende misdaadgeschiedenis’. (A.C. Bolman-Bloem voor Biblion)

‘Geestige satire, vooral sterk in de vele taalregisters waarmee Koomen de hele politieke fauna sterk typeert’. (Gert Jan de Vries in NRC Handelsblad)

‘Het Binnenhof heeft in Koomen de taalsatiricus ontketend’. (VN detective- & thrillergids)

De pers over Martin Koomen en zijn Portland-reeks:

‘Goed gecomponeerde spionageroman’ (H. J. H. Hessels, Biblion)

‘Koomen levert leesgenot. componeert zorgvuldig en met rijk taalgevoel.’ (VN detective- & thrillergids)

‘Kleine grapjes en woordspelingen komen goed uit de verf. Leest lekker weg. Knap uitgewerkt.’ (www.crimezone.nl)

1. EEN NAAR OUD MANNETJE

I

Van Ettegen dacht nooit na over zichzelf, maar des te meer over zijn ambacht. Zijn beroep had in zijn verbeelding prachtige namen, zoals ‘uitvoerder democratische besluiten’ of ‘specialist politieke zuivering’. Anderen noemden hem een huurmoordenaar.

Kort na de oorlog was Hein van Ettegen in zijn metier begonnen. Hoeveel liquidaties tot nu toe? Op zeker moment was hij opgehouden ze te tellen. Een complicatie was dat hij het begin van zijn beroepspraktijk, als iemand hem ernaar zou vragen, zou plaatsen in het laatste jaar van de Duitse bezetting. En destijds werden politieke liquidaties meestal anders beoordeeld dan later. Maar precies zoals zijn opdrachtgevers dezelfde waren gebleven, was Van Ettegen na de oorlog doorgeshaan met zijn werk.

Vandaag hoopte hij een klus te kunnen afronden waarvan de voorbereiding al meer dan twee weken had geveerd. Drs. F. Brasseur, wethouder in Amsterdam namens de Partij voor Socialistische Eenheid, moest eraan geloven.

Van Ettegen huiverde in de kraag van nepbont die de bovenkant vormde van zijn leren jack. Hij huiverde echter niet om het lot dat Freek Brasseur wachtte. Het kwam door de aanblik van ijsblokken in de Amstel. Over de Leninbrug joegen sneeuwvlokken. Grote kwakken vocht daalden neer op de voorruit van zijn auto. De ruitenwisher voegde ze als straaltjes water toe aan het vuilwit aan weerskanten. Het was donderdag 10 januari 1985. De schemer had al ingezet. Een dag eerder was de dinsdag in de krant omschreven als de koudste dag van de eeuw. Aan het weer was sindsdien niets veranderd.

't Kwam wel goed uit. Ergens recht voor Van Ettegen, in de witte wereld van de Stalinlaan, reed Brasseur op een fiets. Met dit weer was het logisch dat de achtervolger langzaam voorttuftte in zijn Opel Kadett. Zeg maar demonstratief behoedzaam. Nog een voordeel: er was heel weinig verkeer. Weliswaar kon-ie op dit moment de wethouder op z'n lullige fietsje nergens zien, maar dat donderde niks. Na vijftien dagen van 's morgens vroeg tot 's avonds laat alle zichtbare bewegingen van de wethouder te hebben verkend, als een kat die op een vogel loert, had Van Ettegen niet de minste twijfel over het doel van de tocht.

Geile Freek was op weg naar zijn geliefde.

Jawel, hoor. Hoewel keurig getrouwd en vader van kinderen – Van Ettegen dacht

twee stuks – bezocht-ie een paar keer per week na afloop van zijn dienst of tussen zijn werk door een jonge vrouw. Een schooljuffie. Beetje exotisch type, niet Van Ettegens smaak. Wel kende hij inmiddels haar naam, Judith Tannenbaum, en adres. Ze woonde in de Harry Verheijstraat. Oudere Amsterdammers spraken nog steeds over de Henk Gortzakstraat, maar zo heette het daar al zo'n dertig jaar niet meer.

Om het laatste bedrijf van zijn opdracht voor te bereiden, was Van Ettegen eerder op de dag bij dat adres langsgegaan. Hij had in het aangrenzende huis de bel van de woning op de hoogste verdieping, de derde, ingedrukt. Een onzichtbare hand had de deur doen openspringen, waarna hij in zijn platste Amsterdams een vraag naar boven had geschreeuwd.

‘Hebbu nog ouwe krante??’

Hij incasseerde iets onverstaanbaars, hoorde nog een deur dichtvallen en wachtte toen geruime tijd in het halletje. Vervolgens was hij, zijn molières onder zijn arm geklemd, naar boven geslopen. De zolderverdieping telde verscheidene deuren die met hangsloten waren afgesloten. Daarachter waren bergruimtes voor de bewoners van de gepasseerde verdiepingen. Een deur met glazen bovenpaneel voerde naar het dak. Van Ettegen kreeg die deur open met een looper. Schoenen weer aan, toen op de dikke laag ongerepte sneeuw van het dak gestapt. Op het dak had een ijskoude wind vrij spel.

Geen van zijn lopers of andere sleutels paste op de deur van het aanpalende huis, waarvan juffrouw Tannenbaum een verdieping bewoonde. Het was dus nodig geweest de glazen ruit in te slaan. Plakband en een uitgevouwen krantenpagina, zaken die Van Ettegen standaard op zak had, maakten de operatie bijna geluidloos. Grendeltje terugschuiven, klaar. Binnen was-ie de nieuwe trappen afgedaald zonder iemand tegen te komen. Op Tannenbaums verdieping was zijn blik eventjes blijven kleven aan de deur van Freeks liefdesnestje. Lipsslot. Niks bijzonders.

Dat alles vanmiddag. Als het goed was, kon hij straks gewoon doorlopen.

In de Harry Verheijstraat zag Van Ettegen een herenrijwiel dat hij inmiddels goed kende. Het stond vastgeketend aan een lantaarnpaal bij het door hem bezochte huis. De wethouder was dus gearriveerd. Misschien lag-ie met Judith op dit moment al – hoe heette dat bij de rechtbank? In *flagrante delicto*, precies.

Een veelbewogen leven had Van Ettegen enige kennis bijgebracht van juridische termen alsook van de praktijk van het afpersen.

Hij vond een parkeerplek aan het einde van de straat en liep ongehaast terug. Onverwacht floepten de lichten van de straatlantaarns aan. Van Ettegen had een pet opgezet. Hij hield beide handen in de steekzakken van zijn jack. Rechts zat de revolver. Links voelden zijn vingers het rubber van het masker dat hij straks zou

dragen. Jaren geleden had-ie een paar van die dingen aangeschaft bij een winkel in feestartikelen. Vandaag werd het de kop van een stokoude kerel. Onder de pet zou zo'n rimpelige harses het prima doen.

Jammer. Al op geruime afstand van het buurpand zag Van Ettegen dat de deur weer secuur gesloten was. De zet van vanmiddag om na zijn entree de punt van een vloermatje in de kierende opening te schuiven was ongedaan gemaakt. Had-ie eigenlijk wel verwacht. Zonder aarzelen belde hij aan, deze keer bij één hoog. Het duurde even, maar toen klapte de deur toch open. Boven, in een door licht beschenen trapgat, tekende zich de gestalte van een bejaarde vrouw af, tot voldoening van de bezoeker. Hij begon met luide stem te praten, heel beleefd, een tikje flemend.

Sorry voor het storen, maar had mevrouw misschien een roodzwart gestreept katertje gezien? Hij was namelijk bezig heel de buurt af te zoeken en bij het Fré Meisplantsoen had iemand gezegd dat hier in dit stukkie straat...

Haar reactie was eerst oké. Ze kwebbelde alsof hij op een geheime knop had gedrukt. Zelf had ze ook twee katten en ze was altijd bang dat die beestjes weg zouden lopen en waar zei meneer dat zijn katje... Guttegut, het verkeer op de Stalinlaan...

Met dat al was het mens een paar treden afgedaald, wat-ie niet moest hebben. Hij hoorde het al, liet hij dus weten, mevrouw kon hem niet helpen, nogmaals excuses. Toen ze nog steeds niet opdonderde, volgde Van Ettegen zijn instinct: de pet diep in zijn ogen gedrukt, beklom hij langzaam de trap.

‘Ik gaan effe informeren bij de bovenburen, da's zeker wel goed?’

Zijn manier van voortbewegen had de allure van een onstuitbare tank en iets in zijn stem betekende dat een tegenwerping niet geduld zou worden. En er was de vreemde lichtgevende blik in de schaduwen onder de klep van zijn pet, plus het zwartleren jack – bij een man van zijn leeftijd een anomalie. Of er was nog iets anders, dat zich niet liet benoemen. De optelsom bevatte in ieder geval genoeg dreiging, want deze samenbundeling van Van Ettegens boosaardige kracht deed het mens terugdeinzen. Ze verdween uit het blikveld van haar eigenaardige bezoeker. De toegangsdeur tot haar etage viel dicht met een klap.

Terwijl hij de trappen verder beklom, schudde Van Ettegen om de een of andere reden zijn wrede kop.

Achter de deur van drie hoog speelde een radio. Daar had-ie vanmiddag zogenaamd oud papier willen opkopen. Willy Alberti, tenore napolitano. Kweel maar een eind weg, ouwe trol.

Van Ettegen vond het ditmaal nauwelijks nodig het geluid van zijn schreden te dempen. De laatste trap beklom hij alsof-ie in zijn eigen huis was. Wel opletten dat-

ie geen lawaai maakte met de deur naar het dak. En op het dak zelf.

De paar stappen door de sneeuw liep hij in zijn eigen voetsporen. Hij volgde een ingeving en bukte, om met een gehandschoende hand die sporen te bewerken tot het profiel van de zolen onherkenbaar was. Hijgend van het bukken en van de inspanning stond de bezoeker tenslotte in de zolderruimte boven Judith Tannenbaums adres. Hij nam zijn pet af en klemde die tussen zijn knieën. Omdat alles in het donker moest, nam hij er de tijd voor om met twee handen het oudemannetjesmasker over zijn gezicht te stulpen. De pet paste precies over het zo gecreëerde geheel. Griezellig goed. Hij tastte naar zijn revolver.

II

‘Kortom. Even recapitulieren,’ sprak Judith Tannenbaum.

Ze zat vlak naast wethouder Freek Brasseur, eigenlijk half en half op zijn schoot. De politicus kuste het kuiltje in haar lichtbruine nek. Hoeveel hield hij toch van haar tongval, die net even scheen aan te schuieren tegen het Surinaams.

‘Wij kunnen drie dingen doen,’ vervolgde zijn gastvrouw. Net alsof één ding niet genoeg is, dacht Brasseur.

‘Thuisblijven,’ kwam haar onverbiddelijke stem. ‘Dat is één. Maar je snapt dat ik wel eens met jou de deur uit wil. Onder de mensen komen. Thuisblijven doe je maar thuis, ja? Nee, wacht nou even.’

Gehoorzaam staakte de wethouder zijn tactiele exploraties.

‘Twee. We kunnen een film gaan zien. Dan zou ik eerst even iets te eten moeten maken. Of, en dat is dus drie, we gaan ergens uit eten.’

Brasseur zuchtte hoorbaar.

‘Als wij samen ergens gaan dineren,’ liet hij weten, ‘dan in een restaurant van de eerste klasse. En het gevaar is groot dat ik daar als wethouder word herkend.’

In stilte zegende hij de strenge indeling in klassen van de Amsterdamse verordeningen inzake openbare spijs- en drankgelegenheden. Die was indertijd de gemeenteraad opgedrongen door een van zijn voorgangers als wethouder namens de Partij voor Socialistische Eenheid.

Kon Judith gedachten lezen? ‘Eerste klas met ster, zonder ster, tweede klas, derde klas,’ hoorde hij haar opdreunen. Het klonk wrevelig. ‘En dan te bedenken’ - haar toon bleef dezelfde – ‘dat het voedsel hier nergens echt de moeite waard is. Laat staan de bediening. Narrige obers maken overal de dienst uit.’

‘Die heb je in het Zuiden ook,’ zei Brasseur defensief. ‘De vorige premier daar heeft ’t zelf gezegd.’

‘Maar daar eten ze beter. Wij moeten het doen met gaarkeukenprinsen.’

Blijkbaar ingenomen met haar vondst draaide Judith de politicus haar kortgeknipte donkere kopje toe en maakte een grimas.

Hij zei: ‘Nou ja, ze doen hun best. En we krijgen de productie en distributie in de voedingsmiddelensector hier in de stad heus steeds beter in de greep. In heel de republiek eigenlijk.’

Na een korte stilte opperde Brasseur hoopvol: ‘Zullen we dan maar thuis blijven?’

Ze schudde van nee en rekte zich uit, wellustig, als een jonge poes. Gebiologeerd keek hij toe, tot hem nog iets inviel.

‘Je hebt toch ook niet zomaar een oppas.’ En na een blik omhoog: ‘Hoor jij óók iemand op zolder bezig?’

Judith negeerde deze onbelangrijke vraag. ‘Het kind is allang onder zeil. En een oppas kan ik zo krijgen. Hier in de straat woont een leerlinge van het Barlaeusgymnasium, die help ik wel eens met haar huiswerk. Dus.’

Brasseur dacht na. Hij wilde haar borsten betasten; in plaats daarvan woelde hij in zijn Leninbaardje. Ha! Een idee.

‘Eigenlijk had ik nog gauw een bad willen nemen.’ Misschien zou Judith, als ze hem bloot zag, haar uitgaansplan opgeven. ‘Mijn dag was nogal afmattend.’

‘Arme Frekie! Wat ben ik toch een egoïste. Kom, je krijgt een handdoek. Een verschoning heb ik niet voor je. Je vrouw zou het misschien niet leuk vinden als ze een slipje van mij in jullie wasmand aantreft.’

Op weg naar de badkamer duwde de schuldbewuste gastvrouw tegen zijn kont en maakte nog meer grapjes. De avond was nog niet verloren. Drs. Brasseur bedacht het terwijl hij zich in een warm kuipbad liet zakken. Hij neuriede de Internationale – ‘Ontwaakt, verworpenen der aarde, ontwaakt, verdoemd in hongersfeer...’ – tot het geluid degenereerde in een gesteun van genoegen. De temperatuur van het water was precies goed. En straks, als-ie achter zijn erectie aan naakt in de huiskamer terugkeerde, dan...

Het klotsende water kwam tot stilstand, tegelijk met de klanken van de Internationale. Door de deur van de badkamer heen hoorde de wethouder duidelijk dat er op de buitendeur werd gebonsd. Zo te horen met een hard voorwerp. Niet meer dan enkele meters bij hem vandaan stond iemand met een boodschap van blijkbaar dringende aard.

Ook Judith was kennelijk opgeschrokken. Hij hoorde haar triptrap naar de deur stappen, veel sneller dan haar gewoonte was.

III

Heel haar verdere leven zou Judith Tannenbaum regelmatig worden overvallen door haar herinnering aan de gebeurtenissen van die avond. Het was als een terugkerende nachtmerrie. En iedere keer waren de allereerste gewaarwordingen het ergste.

Hoe vlak vóór haar, op de drempel van haar woning, een oud mannetje had gestaan. In zijn opgeheven hand hield hij een vuurwapen. Maar niet het wapen maakte de confrontatie met dit mannetje vooral zo afschuwelijk. Het ging om de uitdrukking op zijn gezicht. Als je het tenminste een gezicht kon noemen. Of een uitdrukking.

's Mans trekken waren verstard in een bleke, vlekkerige lap. Het leek het gelaat van een levend lijk: een dode die niet alleen een ongewoon hoge leeftijd had bereikt, maar bovendien na een periode van onbestemde duur uit zijn graf was verrezen. En het kon nog erger, want ergens uit dat onnatuurlijke gezicht kwam geluid. Klanken van een harde stem. Het leken bevelen.

Judith verstond geen enkel woord. Blijkbaar waren haar faculteiten allemaal tegelijk bevroren. Ook tot bewegen was ze niet in staat. Ze kon enkel maar naar dat vreselijke gezicht staren: ontzet, verbijsterd, lamgeslagen.

Ze werd opzij geduwd. De manier waarop dit gebeurde leverde een nieuwe verschrikking. Nooit zou ze kunnen hebben geloven – bij de waarneming van zo'n stokoude vent op straat bijvoorbeeld – dat hij over zoveel ruwe kracht beschikte. Hij beende door de gang, opmerkelijk kwiek. Judith zag hoe hij de deur naar de huiskamer en aangrenzende keuken openrukte. Zijn wapen hield hij steeds geheven. Tijdens de snel wegtikkende seconden dat de oude in haar kamer en keuken loerde, bleef de vrouw des huizes in de gang staan, nog altijd als verlamd. Maar toen hij in de richting van de twee naast elkaar liggende slaapkamers beende, joeg dit de stoot adrenaline door haar aderen die eindelijk de verlamming doorbrak.

Achter een van de beide deuren sliep Judiths vierjarige dochter. Struikelend over haar eigen benen haastte ze zich achter de indringer aan.

'Donder onmiddellijk op! Wat denk je godverdomme dat je, dat je...'

Haar stem verzandde in een dierlijk geluid, iets tussen gieren en janken. Moederdier ziet haar welp belaagd. De kerel had intussen in snelle opeenvolging beide deuren al opengerukt. Hij was bijna even gauw klaar met zijn inventarisatie van de ruimte daarachter. Terwijl de echo's van de dichtgesmeten deuren nog in de lucht hingen, wendde de bezoeker zijn uitdrukkingloze gelaat naar Judith. De vraag die hij grauwde, kwam ditmaal duidelijk door.

'Waar is-ie? Zeg op, of ik schiet je kop eraf.'

‘Ik, ik weet niet wat u bedoe...’

Amechtig leunde ze tegen de gangmuur, zich bewust van een uitputting. Die moest het gevolg zijn van krankzinnige, onverantwoordelijke opluchting om het feit dat haar kind nog gespaard was. Zelfs flitste de notie door haar brein dat de bezoeker háár gerust mocht doodschieten, graag zelfs, als de zaak maar vlug zijn beslag kreeg en als hij daarna dan maar weg zou gaan, voor altijd. Maar het liep anders.

Doordat de vrouw tegen de muur geleund stond, had Van Ettegen alle ruimte. Zodoende kreeg ze zelfs geen klap of duw toen de specialist in politieke zuivering door de gang langs haar heen snelde. Hij ging naar de enige deur die nog resteerde. Stapje voor stapje, het bezwijmen nabij, wankelde ze achter hem aan, net of het haar erom ging straks een getuigenverklaring te kunnen afleggen. Ze wist met grote zekerheid wat er zou gebeuren en ook dat ze dit onmogelijk nog zou kunnen verhinderen.

Zodra Van Ettegen de badkamerdeur had opengerukt, kreeg hij zijn slachtoffer in het oog. Het lawaai in huis was Fredericus Brasseur niet ontgaan, ook al had hij geen idee wat de snauwende mannenstem en al het drukke geloop en gesmijt met deuren te betekenen had. Hij stond naast de badkuip, betrapt toen hij een aan twee punten vastgehouden handdoek heen en weer ragde door zijn bilspleet. Dit viel af te leiden aan zijn houding, maar hij stond roerloos, met opengezakte mond. Hij keek voornamelijk stomverbaasd.

Even scheen de wereld stil te staan alsof de tijd was gestopt, want ook de binnengetreden Van Ettegen stond als bevroren. Oorzaak was dat hij in een manshoge spiegel onverwacht op de weerkaatsing van zijn eigen persoon was gestuit. De aanblik van zijn door een masker gewijzigde trekken onder de pet bracht zelfs de drager gedurende een paar seconden van slag. Daarna had hij de mechanismen van zijn ambacht weer onder controle. Zijn rechterhand, die met de Smith & Wesson Centennial M640 Airweight .38 Special, wees trouwens steeds al met grote precisie naar de wethouder.

Hij richtte en vuurde achtereenvolgens op het hoofd en op de hartstreek.

Twee schoten, maar al bij het eerste was de wethouder ineengezakt. De val verliep in twee fasen. Het getroffen hoofd van het slachtoffer knalde tegen de rand van de badkuip, waarna het lichaam de betegelde vloer bereikte met een kletsende smak.

De dampen van kruit en van heet water mengden zich en naast de echo's van de schoten was alleen nog te horen hoe onder in de badkuip de laatste resten water in een gretig boerende afvoer werden weggeslurpt. Judith Tannenbaum bracht geen geluid meer voort. Zij was bij de deuropening flauwgevallen.

Toen ze bijkwam, voelde het alsof ze maar heel kort buiten bewustzijn was geweest. Een minuutje misschien. Niettemin bleek het afschuwelijke oude mannetje verdwenen. Na deze vaststelling was Judiths eerste gang naar de kamer van haar dochter. Het kind sliep, klaarblijkelijk ongestoord.

In de kinderkamer heerste een zo serene rust dat de moeder in een moment van wilde hoop al geloofde dat alles niet meer was geweest dan een boze droom. Maar haar terugkeer naar de badkamer bewees het tegendeel. De moordenaar had zijn opdracht naar de letter uitgevoerd. Brasseurs blote lijf leek vreemd klein. Het lag in een gekromde houding op de grond, als een weggeworpen plaspop.

Onder het lichaam hadden zich twee plasjes gevormd. Bloed. Dit was al bezig te stollen.

2. EEN SUPERIEUR STILZWIJGEN

‘Ziezo. En dan nu, vrienden, het laatste agendapunt van vandaag.’

Minister-president drs. R.F.M. Lubbers spitste zijn lippen, ontblootte dan zijn tanden, schraapte tenslotte zijn keel. Intussen krabde hij in het woud van stoppeltjes dat aan zijn hoekige kaken ontsprong. De leden van zijn kabinet, onder wie vice-premier Gijs van Aardenne, Onno Ruding van Financiën, Wim Deetman van Onderwijs en Wetenschappen, en Elco Brinkman van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur – allemaal herkenden ze de signalen. Voorzitter Ruud had nog iets bijzonders.

Aan de dameshoek van de regeringstafel staakten Eegje Schoo van Ontwikkelingssamenwerking en Neelie Smit-Kroes van Verkeer en Waterstaat, die gezellig samen hadden zitten fluisteren, hun beraad.

Naast Ruud Lubbers zat de anders zo ontspannen Jan de Koning van Sociale Zaken opvallend recht, bijna waakzaam. Hij leek al te weten wat er zou komen, maar het zag eruit of hij bijzondere betekenis hechtte aan de formulering. Hans van den Broek van Buitenlandse Zaken en Job de Ruiters (Defensie) wisselden blikken van verstandhouding.

Het was vrijdag 11 januari en het kabinet was in vergadering bijeen. Men bevond zich in de Trêveszaal in Den Haag, tijdelijke hoofdstad van het Koninkrijk der Nederlanden als gevolg van Koninklijk Besluit 372A4 (1951). Eindelijk sprak de minister-president verder.

‘Ik neem aan dat we allemaal op de hoogte zijn van de tragische dood van Freek Brasseur, de Amsterdamse wethouder. Ik zou allereerst...’

‘Pardon, pardon.’

Van het andere einde van de reusachtige ovalen tafel interrumpeerde een donker stemgeluid. Hoewel geenszins luid klonk het wonderlijk duidelijk, als een ver onweer.

‘Wat is er, Van ’t Grootschroot?’ De voorzitter leek geërgerd.

‘Als u allen akkoord gaat, wil ik ergens op wijzen.’

De heer Van ’t Grootschroot was een uit de kluiten gewassen grijsaard. Zijn ogen gingen gedeeltelijk schuil achter loshangende haren uit zijn wenkbrauwen. In de gevallen stilte liet hij zijn woorden orgelen, wat ze een bijzonder gewicht meegaf.

‘De minister-president verkoos het om de heer Brasseur te omschrijven als Amsterdams wethouder. Die term dunkt mij wat netelig. Onze wetten worden in het Noorden stelselmatig met voeten getreden, betreurenswaardig genoeg. Het is daar,

populair gezegd, een wetteloos zootje. Nietwaar?’

‘Wie is die man in vredesnaam?’ siste in hun dameshoekje Eegje richting Neelie.

‘Olivier van ’t Grootschroot. CDA. Ex-bankier. Ruud heeft hem staatssecretaris gemaakt als dank voor bewezen diensten. Staatssecretaris zonder portefeuille, op Binnenlandse Zaken belast met Noordnederlandse aangelegenheden. Wat je noemt een sinecure of luizenbaantje. Die man...’

Neelie zweeg. Ruud Lubbers had zijn voorzittershamer enige malen doen neerdalen. Duidelijker nog dan eerst toonde hij zijn irritatie door in de pauzes tussen zijn volzinnen nu en dan zijn tanden te ontbloten.

‘Tja, vrienden. Ik wijs erop dat als wij alles moeten gaan uitspellen volgens de regels van de canonieke teksten, ik bedoel, ook als we onder mekaar zijn, weliswaar in formeel intern overleg, maar dan toch naar ik hoop als goede collega’s, ja, dan vrees ik dat we de beraadslagingen kunnen voortzetten tot en met de naamdag van onze goede vriend sint-juttemis. Welnu. Freek Brasseur, in naam wethouder te Amsterdam, welke stad door omstandigheden buiten onze schuld tijdelijk aan onze jurisdictie is onttrokken... Zeg ik het zo goed, Van ’t Grootschroot?’

‘Bewonderenswaardig, amice!’

‘Goed. Brasseur is gisteravond vermoord. We weten allemaal dat-ie tussen de fanatieke communisten in het Noorden een meer gematigde koers voorstond. Uit zijn publicaties en verdere uitingen klonk een andere toon, ook in onze richting. Positiever. Meer verzoenend. En het leek erop dat zijn invloed snel groeide, niet alleen in Amsterdam, nee, in alle geledingen van het Noordnederlandse bewind. Ik mag wel zeggen dat er onzerzijds enige hoop op Brasseur gevestigd was.’

De heer Ruding nam zijn bril af, ademde beurtelings tegen de glazen en wreef ze op met de punt van zijn stropdas, die een grote hoeveelheid gele dollartekentjes liet zien. Intussen serveerde zijn krakende ambtenaarsstem enkele woorden uit.

‘Ik meen te begrijpen dat die meneer niet in zijn eigen woning of werkplek dan wel op straat is geliquideerd doch ten huize van, eh, de een of andere bijzit?’

De voorzitter knikte. ‘Dat is correct.’

De minister van Volkshuisvesting zag z’n kans schoon voor een grapje. ‘Tja, Onno, niet alle mannen blijven graag thuis zitten bij tante Truus.’

Deze verwijzing naar Rudings uitspraak over beroepswerklozen die onwillig zouden zijn hun huis te verlaten, oogstte weinig succes. Het enige effect was dat de aangesprokene zijn dunne lippen in een nog meer horizontale streep trok. Van de kant van staatssecretaris Van ’t Grootschroot vernam men intussen een onbestemd gerommel, als van innerlijke ontploffingen. Dit werd gevolgd door een meer verbale bijdrage.

‘Mijns inziens, dames en heren collegae, mag dit voorval exemplarisch heten voor de moraal in het Noorden. Een politicus! Iemand die zich wethouder durft te noemen! En die desondanks niet schroomt zich ertoe te verlagen een veile vrouw te bezoeken. Waarnaast nog...’

‘Over die vrouw is niks bekend,’ sprak de voorzitter, naar zijn hamer grijpend. Maar Van ’t Grootshroots zware stem was niet te stuiten.

‘Een veile vrouw, voorzeker! Een deerne! En alsof dat niet genoeg ware, laat de verdorven usurpator zich doodschieten! Te denken dat deze goddelozen zich meester hebben kunnen maken van de helft van ons goede vaderland! Het land dat ons is toevertrouwd om te beheren zoals het rentmeesters past, ik verwijs naar Lucas 16:1, voorzitter, en... en...’

De hamer klopte krachtig. ‘Ik verzoek alle bewindslieden om een zakelijke discussie,’ liet Lubbers weten. ‘Wie mag ik nu het woord geven? Jan? Ga je gang.’

‘Ik heb enkel maar een vraag, voorzitter,’ sprak minister De Koning. ‘Bestaan er aanwijzingen in welke hoek de dader of daders gezocht moeten worden?’

‘De hoek van de Sybarieten!’ kreet Van ’t Grootshroot bewogen. ‘Van het addergebroed der Laatste Dagen!’

Lubbers’ hamer daalde onverminderd neer, doch zachtjes, routineus. De eigenaar wendde zich tot de minister van Buitenlandse Zaken.

‘Hans? Weet jij iets van zulke aanwijzingen? Ik neem aan dat Jan bedoelt te vragen of Moskou erachter zit.’

De heer De Koning maakte een toegeeflijk gebaar, zoiets als ‘voilà’. Hans van den Broek evenwel schudde zuinig zijn hoofd met de massa kleine krulletjes.

‘Volgens welingelichte kringen is daarvan geen sprake,’ liet hij weten. ‘De ambtsberichten die ik recentelijk uit Moskou heb gekregen, geven geen enkele grond om dat te geloven.’

Deze volzinnen, met hun veelvoud aan varianten op een zachte g, deden de VVD’ers in het gezelschap niet prettig aan.

‘Beschouw mij óók maar als een welingelichte kring,’ verzocht een van hen. ‘En ik ben van mening dat de Sovjets, behalve dat ze sowieso onbetrouwbare rooie rothonden zijn, voortdurend zullen proberen het westen te desoriënteren met valse informatie en agitprop. Mij lijkt het wel zo verstandig als onze diplomaten, en ik weet niet of er namens ons nog andere luitjes in die contreien opereren, maar nou ja, in elk geval zouden onze mensen alles wat ze in Moskou zien en horen met een flinke dosis zoutkorrels moeten nemen.’

Van den Broek keek bezeerd.

‘Ik zie generlei reden tot twijfel aan het gezond verstand van mijn mensen in het

veld,' sprak hij stijfjes. Zijn g was nog zachter dan tevoren. 'Maar, voorzitter, daarover gaat het nu niet. Er is in Moskou heel iets anders aan de hand. Ik beschik over een groot aantal signalen dat het daar best eens een heel andere kant uit zou kunnen gaan dan eerst viel te voorzien. Het gaat om objectieve waarnemingen. Die betreffen vooral de samenstelling van partij- en staatsorganen. Het gaat om de positie van één man, een zeer opmerkelijke speler, een zekere eh, eh...'

De spreker bladerde door zijn papieren, zonder de naam te vinden. De andere aanwezigen keken toe, zwijgend, de meeste sceptisch.

'Nou ja. In ieder geval. Het schijnt dat ik op dit moment niet onmiddellijk... Wacht eens, Gorbatski!'

Minister Van den Broek was duidelijk trots. Het air van triomf waarmee hij de naam lanceerde, deed de geluidsboxen in de Trêveszaal ploppen.

'Michael Gorbatski! Voorzitter, de opmars van deze figuur in achtereenvolgens Centraal Comité en Politbureau is voor Sovjetbegrippen een fenomeen. Hij ontpopt zich steeds meer als een bevlogene, een authentieke hervormer. Gerrit, jij hebt hem meen ik wel eens ontmoet?'

Braks, de minister van Landbouw, knikte verwoed. 'Geen beroerde kerel,' bevestigde hij. 'Enne, heel interessant is ook de positie van zijn echtgenote. Raisa heet ze. Lang geen lelijke vrouw.'

Uit het hoekje van Neelie en Eegje kwamen smalende geluiden, maar Ruud keek geïnteresseerd op.

Hans van den Broek intussen wuifde verdere details over de echtgenote terzijde. 'Maar jij had toch óók de indruk dat die eh, Gorbatski er wel eens voor zou kunnen zorgen dat daar een andere wind gaat waaien?' drong hij aan.

De aangesprokene bewoog schattend zijn grote hoofd heen en weer. Tot een echt antwoord kwam het niet, daar de voorzitter ingreep.

'Vrienden, dat alles is interessant, maar het behoort tot een ander dossier. Het gaat nu even om het noorden des lands en om de liquidatie van die meneer Brasseur. Ik wil erop wijzen...'

Hij zweeg, opgehouden door een interruptie. 'Toch zou er een verband kunnen bestaan,' opperde iemand. 'Met de ontwikkelingen in de Sovjet-Unie dus. Laten we niet vergeten dat al die gebieden samen een blok vormen. Stel nu eens dat straks die meneer Gorbatski waarover Hans het heeft ook wordt omgebracht. Of gewoon uitgeschakeld, hoe dan ook. Dan ligt het voor de hand dat je de moord op Brasseur in een context zult moeten plaatsen. In een internationale ideologische context.'

Een bewindsman van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie geeuwde hartstochtelijk. Was het een reflex, of een strategische zet? Indien het laatste, dan

bleef de manoeuvre zonder succes, want geruime tijd gingen er politieke betogen van uiteenlopende aard kriskras over de tafel. Het zou een onbevangen toehoorder lastig vallen daarin veel lijn te ontdekken. Tot de discussie zich toespitste op een praktisch punt. Als het gepleegde misdrijf een politieke moord was, en daar zag het naar uit, hoe moest het kabinet dan reageren?

‘Met een communiqué waarin we ons leedwezen uitdrukken,’ opperde een minister.

‘Ben je belazerd! Niet namens mij of mijn politieke vrienden!’ riep een van zijn ambtgenoten opgewonden. ‘Wij zijn er hartstikke vóór als de bolsjewisten elkaar afmaken!’

De minister van Buitenlandse Zaken schudde weer eens afkeurend zijn hoofd.

‘Bedaar wat, collega,’ vermaande hij. ‘Een sjieke, gematigde en gedistingeerde houding is in de buitenlandse politiek te allen tijde gewenst. Ik stel voor dat wij als kabinet van het Koninkrijk der Nederlanden onze toevlucht nemen tot een formeel-diplomatieke benadering. Die houdt in...’

‘Ha! Diplomatiek!’ smaalde iemand. ‘Wat nou diplomatiek? Ik weet niet of je het weet, maar tussen Nederland en Nederland bestaan geen diplomatieke betrekkingen. Enne, buitenland? Wat een onzin!’

‘Amice, mag ik erop wijzen...’

‘Voorzitter! Voorzitter!’

Een van de dames deed een dappere poging olie op de golven te werpen. ‘Er zijn toch postverbindingen?’ riep ze uit. ‘Wat is er tegen een brief? Een condoleancebrief van de minister-president aan de burgemeester van Amsterdam, namens het kabinet. Moet kunnen, toch?’

Ruud Lubbers, die nog juist op tijd een tip had weten af te hameren om aan de grens troepen samen te trekken, ondersteunde krachtig de door de vrouwelijke collega gedane suggestie. Het idee van een brief leek de overhand te krijgen. De minister van Buitenlandse Zaken had geen bezwaar. Om tot een afronding te komen, wendde de voorzitter zich pro forma nog even tot Olivier van ’t Grootschroot.

De staatssecretaris mocht dan indertijd vooral zijn ambt toegeschoven hebben gekregen omdat hij aan een positie moest worden geholpen en een kabinetsformateur meende dat hij op het slapende dossier ‘Noordnederlandse aangelegenheden’ het minste kwaad kon, onder de aanwezigen moest hij toch gelden als deskundige. Hij was bovendien de verantwoordelijke bewindspersoon.

Het duurde even tot Van ’t Grootschroot uit zijn innerlijke bespiegelingen en deels hoorbare beroeringen een antwoord had samengesteld.

‘Ik ben niet voor een brief,’ klonk het tenslotte vermoed. ‘Voorzitter, dames en

heren collegae, ik zou willen pleiten voor een superieur stilzwijgen.’

Eigenlijk verbaasde deze reactie niemand. Voorzover men het bestaan van de staatssecretaris had opgemerkt, wist men dat een laag profiel zijn voorkeur had. Het was een publiek geheim dat de oude heer Van 't Grootschroot zelden of nooit op zijn bureau aan het departement van Binnenlandse Zaken kon worden aangetroffen.

Zijn advies viel echter in onverwacht goede aarde. Het werd opgevolgd.

3. DE GESCHIEDENIS

De gang van zaken die tot de Nederlandse deling heeft geleid, wordt in de beide delen van het land volstrekt verschillend beoordeeld. Ongeveer ieder onderdeel van de historie op dit punt blijkt zich te lenen voor interpretatie en discussie. Het dient trouwens gezegd – betreurenswaardig genoeg – dat van een werkelijke discussie nauwelijks sprake is, hetgeen de zaak nog compliceert.

Het komt erop neer dat de historici van het Koninkrijk der Nederlanden (in de buitenlandse pers meestal simpelweg aangeduid als ‘Zuid-Nederland’) en die van de Volksrepubliek Nederland (‘Noord-Nederland’) niet slechts fundamenteel over zowat alles met elkaar van mening verschillen, maar bovendien wedijveren in de kunst van het elkaar negeren. Hoogstens gebeurt het incidenteel dat een in het Noorden gegeven interpretatie van historische gebeurtenissen tot afwijzende en smalende berichtgeving in het Zuiden leidt, en andersom. Het betreft vaak de inhoud van schoolboekjes, waarover de media aan de andere zijde van de grens zich dan vrolijk maken, dan wel verontwaardigd tonen.

Steeds weer blijkt bij zulke gelegenheden hoe bepalend de vigerende ideologische opvattingen zijn voor het beeld dat men zich vormt van de werkelijkheid.

Niettemin volgt hier een poging om het mijnenveld van de controverses over te steken. De bedoeling is om, met gebruikmaking van bronnen uit beide gebieden, tot een objectieve samenvatting van de gebeurtenissen te komen.

In de laatste maanden van het oorlogsjaar 1944 stakte de tot dan toe zegevierende opmars van de westelijke geallieerde legers. Die opmars, begonnen in Normandië toen de tankdivisies van het Amerikaanse Derde Leger zich hadden weten te ontworstelen aan de Duitse omsingeling, verloor zijn stuwkracht. Oorzaak waren bevoorradingsproblemen die onoplosbaar leken en uiteraard de Duitse tegenstand, die onverminderd hardnekkig bleef.

Dramatisch was de mislukking van de operatie ‘Market Garden’, een stoutmoedige poging om toegang tot Duitsland te forceren door de Nederlandse rivierovergangen van Maas, Waal en Rijn met één slag te veroveren. Het Duitse offensief in de Ardennen (december 1944 - maart 1945) vormde voor de geallieerden een nieuwe tegenslag. Hun opmars kwam enige tijd geheel tot stilstand.

Al die tijd evenwel rukte aan het oostfront het Rode Leger – de Sovjetstrijdkrachten – onstuitbaar op. De tegenslagen van de westelijke geallieerde troepen hielden voor naziDuitsland dan ook slechts uitstel van executie in. Na de overgave van de stad Berlijn aan de Russische bevelhebbers (april 1945) en de

zelfmoord van de Duitse ‘Führer’ Adolf Hitler, volgde de totale ineenstorting van het rijk. In de laatste weken van april en de eerste week van mei rolden de Sovjettanks in westelijke richting verder om ook Nederland te bevrijden van het door de nazi’s opgelegde juk.

Inmiddels hadden eindelijk ook hun westelijke bondgenoten – de Amerikanen, Engelsen en Canadezen – hun opmars weten te hervatten. In mei 1945 troffen de geallieerde strijdmachten elkaar precies in het midden van Nederland.

De beelden van de historische ontmoeting bij Groesbeek aan de oevers van de IJssel: de Amerikaans-Britse legereenheden aan de zuidkant, de Russische aan de andere zijde – die beelden staan velen in het geheugen gegrift.

Helaas heeft Europa de geest van dit zo ontroerende treffen tussen wapenbroeders niet lang vast kunnen houden. Tussen de westelijke mogendheden en Rusland openbaarden zich vrijwel direct na de overwinning diepgaande geschillen. Het kwam tot een verwijdering die tenslotte ontaardde in de openlijk beleden vijandschap van een ‘koude oorlog’. In Duitsland, maar ook in de door Rusland van het Duitse juk bevrijde gebieden, kwam de feitelijke macht in handen van door de Russen gesteunde communisten. Zo is ook NoordNederland opgenomen in de rij landen – Duitsland, Polen, de Baltische republieken, Roemenië, Bulgarije, Hongarije en Tsjechoslovakije – die, afgezonderd van de rest van Europa, samen met de Sovjet-Unie een communistisch blok vormen.

Wat Nederland betreft is de deling en de vestiging (1948) van een officiële Volksrepubliek sterk bevorderd omdat het Noorden niet wenste deel te nemen aan de politionele acties in Indonesië. Het Koninkrijk der Nederlanden – welks grondgebied in het moederland zich beperkt tot de zuidelijke helft – heeft steeds geweigerd de Volksrepubliek Nederland diplomatieke erkenning te verlenen. Wel heeft het Zuiden, als gevolg van door de NAVO-bondgenoten uitgeoefende druk, zich moeten neerleggen bij de feitelijke situatie. Die houdt in dat een grens de beide gebieden scheidt.

Deze moeilijk te doordringen grens, deel van het zogenoemde ‘IJzeren Gordijn’, loopt langs de lijn Noordwijkaan-Zee, Leiden, Utrecht, Zutphen, Enschede. Van de genoemde gemeenten valt alleen Noordwijk onder de Noordnederlandse jurisdictie; Enschede, Zutphen en Leiden liggen dus op Zuidnederlands gebied. Tussen Zutphen en Hengelo is het Twentekanaal als deel van het IJzeren Gordijn diep uitgegraven, verbreed en strategisch beschermd. De stad Utrecht is in tweeën verdeeld: de noordwestelijke wijken worden door een muur gescheiden van het centrum en de rest. In de genoemde muur bevindt zich de grensovergang die internationaal bekend is geworden als ‘Controlepost Charlie’.

In Amsterdam, voormalige hoofdstad van heel Nederland, vormt het door bouwmeester Jacob van Campen op de Dam neergezette stadhuis sinds 1948 de ambtswoning van president Paul de Groot. Een Noordnederlands parlement, de Volkskamer, is gehuisvest in het door Berlage ontworpen gebouw van de vroegere beurs. De Russische ambassade is thans nog gevestigd in het historische gebouw van de Waag aan de Nieuwmarkt; voor 1989 wordt de opening voorzien van een nieuw te bouwen, aanzienlijk ruimer onderkomen aan de Amstel.

In de veertig jaren sinds de afloop van de Tweede Wereldoorlog zijn de beide delen van Nederland ongetwijfeld sterk uiteengegroeid. Sommigen spreken van totaal verschillende staten. De betrekkingen tussen de twee 'buurlanden' zijn echter gekenmerkt gebleven door wederzijdse animositeit. Voorzover bekend heeft geen van de beide staatshoofden, koningin Beatrix of president De Groot, ooit stappen gezet de ander te ontmoeten. Naar verluidt hebben de huidige ministers van Buitenlandse Zaken – Hans van den Broek in het Zuiden, Joop Wolff in het Noorden – slechts bij enkele gelegenheden telefonisch contact gehad over puur technische zaken.

Lange tijd bleef de mogelijkheid van een verzoening uitgesloten door de afwijzende houding van de machthebbers in het Noorden jegens sommige zuidelijke gezagsdragers, zoals de vroegere minister Staf en de voormalige premier De Quay, van wie het heette dat deze gecompromitteerd waren door hun houding in de oorlog. In de officiële optiek van het Noorden was het Zuiden in feite onderworpen aan een voortzetting van het bezettingsregime uit de oorlogsjaren, zij het in mildere vorm. Daarentegen had men in het Zuiden geen goed woord over voor wat men wenste te beschouwen als 'de bolsjewistische overweldigers van het Noorden'.

Weinig buurstaten zullen hun verschillen zo duidelijk in geografische zin hebben gemarkeerd als Noord- en ZuidNederland. Het uiteengroeien, begonnen met het ontstaan van de grenslijn, sedertdien bevorderd door alle grensversterkingen en in het bijzonder door de bouw (1961) van de beruchte Utrechtse Muur, blijkt ten overvloede uit de gebrekkige verbindingen. Zo sluiten de wegennetten allang niet meer op elkaar aan en bestaat er tussen Noord en Zuid nog slechts één spoorlijn, die via Utrecht loopt.

De in het Zuiden aangetroffen samenleving, met haar ontspannen en informele karakter, bevorderd door vooral op ontspanning gerichte media, sportieve evenementen en zo meer, heeft weinig gemeen met het strak georganiseerde Noorden. Economisch en cultureel is dit laatste gebied veel meer gericht op Duitsland, thans: de Duitse Democratische Republiek, waarmee zeer hartelijke betrekkingen bestaan. Nog daargelaten dat het Zuiden geen onderbevolkte eilanden kent, zou het in het

Koninkrijk der Nederlanden ondenkbaar zijn indien het land zijn politieke tegenstanders en andere dissidente elementen in zulke oorden zou concentreren, zoals de Volksrepubliek doet. Er zijn ‘interneringskampen’ op Texel en Ameland.

De politie in het Noorden (Nevopo) en de staatsveiligheidsdienst (sinds 1945 de Dienst Vesta, ‘veiligheid staat’) zijn georganiseerd volgens Oost-Europees model. Economisch heeft het gebied weinig kunnen profiteren van de in de bodem van de provincie Groningen aangetroffen hoeveelheden aardgas; het meeste hiervan moest worden geleverd aan andere landen van het Oostblok, voorop de Sovjet-Unie. De economische opleving als gevolg hiervan bleef bescheiden, maar is verhoudingsgewijs – afgezet tegen de situatie elders achter het IJzeren Gordijn – toch zichtbaar. Desondanks is er geen versoepeling gekomen van het rechtzinnig communistische beleid vanuit Amsterdam. De concentratie van alle productiemiddelen in handen van staatsinstellingen heeft het ontstaan van een ondoorzichtige bureaucratie bevorderd. Pers en omroep worden streng gecontroleerd. De Volkskamer ziet zijn mogelijkheden sterk begrensd doordat het gebied feitelijk volgens het eenpartijstelsel wordt bestuurd door de Partij voor Socialistische Eenheid. Deze is in 1947 ontstaan uit het samengaan van de Communistische Partij van Nederland met restanten van de vooroorlogse Sociaal-Democratische Arbeiders Partij alsook enkele kleine linkse dan wel christelijk-sociale groeperingen. De PSE is te allen tijde verzekerd van een meerderheid in de Volkskamer, ook al bevat deze nominaal enkele afgevaardigden van zogeheten blokpartijen, zoals de Boerenpartij. Hun functie bestaat eruit specifieke segmenten van de bevolking de gelegenheid te geven stoom af te blazen.

Spontane oppositiebewegingen zijn in het verleden doeltreffend onderdrukt, dan wel geneutraliseerd doordat het systeem zich verrassenderwijs openstelde voor de kopstukken. Men herinnert zich hoe een opstand vanuit de studentenbeweging, culminerend in de roemruchte bezetting van het Maagdenhuis in Amsterdam, alle wind uit de zeilen werd genomen door de benoeming van Ton Regtien tot rector magnificus van de Amsterdamse universiteit. Evenzo hoe aan het oproer van de zogeheten ‘provo’s’ een einde werd gemaakt door de snelle benoeming en beëdiging van Roel van Duijn, aanvoerder van deze beweging, als burgemeester van Amsterdam.

Daarnaast hebben de machtsmiddelen en de opvallende mate van autonomie, die de noordelijke autoriteiten in handen hebben gelegd van instanties als Nevopo (Nederlandse Volkspolitie) en Dienst Vesta zeker bijgedragen aan de instandhouding van hun heerschappij, ook al gebeurde dit op ondoorzichtige wijze. Deze instanties zouden hun tentakels ook zuidwaarts hebben uitgestrekt. Hardnekkig is het gerucht

dat binnen de grotere Zuidnederlandse partijen druk wordt gestookt door betaalde Noordnederlandse agenten. Deze zouden er op uit zijn afsplinteringen teweeg te brengen, om zo de macht aan te tasten van de groepering waarin zij wroeten. Volgens sommige persorganen zouden zowel de Politieke Partij Radicalen als D66 vooral door de hier bedoelde machinaties zijn ontstaan. Het oogmerk zou zijn afbreuk te doen aan de positie van de grotere partijen waarin respectievelijk het confessionele en het sociaal-democratische volksdeel georganiseerd waren.

Omgekeerd mag men ervan uitgaan dat in Zuid-Nederland de Binnenlandse Veiligheidsdienst (BVD) de opvatting is toegedaan dat ook het Noorden tot zijn competentie behoort.

Daarover, laat staan over de aard van de intriges, worden door deze organisatie geen mededelingen gedaan.